ประโยค ๑ - ๒
แปล มคธเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๘

แปล โดยพยัญชนะ

๑. สตฺถา อานนฺทตฺเถรํ อาห “อานนฺท อชฺช วฑฺฒมานกจฺฉายาย จิตฺโต คหปติ ปญฺจหิ อุปาสกสเตหิ ปริวุโต อาคนฺตฺวา มํ วนฺทิสฺสตีติ ฯ “กึ ปน ภนฺเต ตสฺส ตุมฺหากํ วนฺทนกาเล กิญฺจิ ปาฏิหาริยํ ภวิสฺสตีติ ฯ “ภวิสฺสติ อานนฺทาติ ฯ “กึ ภนฺเตติ ฯ “ตสฺส อาคนฺตฺวา มํ วนฺทนกาเล ราชมาเนน อฏฺฐกรีสมตฺเต ปเทเส ชนนุมตฺเตน โอธินา ปญฺจวณฺณานํ ทิพฺพปุปฺผานํ ฆนวสฺสํ วสฺสิสฺสตีติ ฯ ตํ กถํ สุตฺวา นครวาสิโน “เอวํ มหาปุญฺโญ กิร จิตฺโต นาม คหปติ อาคนฺตฺวา อชฺช สตฺถารํ วนฺทิสฺสติ, เอวรูปึ กิร ปาฏิหาริยํ ภวิสฺสติ, มยมฺปิ ตํ มหาปุญฺญํ ทฏฺฐุํ ลภิสฺสามาติ ปณฺณาการํ อาทาย มคฺคสฺส อุโภสุ ปสฺเสสุ อฏฺฐํสุ ฯ วิหารสมีปึ อาคตกาเล ปญฺจ ภิกฺขุสตานิ ปรมํ อาคมึสุ ฯ จิตฺโต คหปติ “อมฺมา ตุมฺเห ปจฺฉโต อาคจฺฉถาติ อุปาสิกาโย วตฺวา สยํ ปญฺจหิ อุปาสกสเตหิ ปริวุโต สตฺถุ สนฺติกํ อคมาสิ ฯ พุทฺธานํ สมฺมุขฏฺฐาเน ปน จิตา วา นิสินฺนา วา น อิโต เอโต วา โหนฺติ, พุทฺธวีถิยา ทฺวีสุ ปสฺเสสุ นิจฺจลา ว ติฏฺฐนฺติ ฯ จิตฺโต คหปติ มหนฺตํ พุทฺธวีถึ โอกฺกมิ ฯ ตีณิ ผลานิ ปตฺเตน อริยสาวเกน โอโลกิโตโลกิตฏฺฐานํ กมฺปิ ฯ “เอโส กิร จิตฺโต คหปตีติ มหาชโน โอโลเกสิ ฯ โส สตฺถารํ อุปสงฺกมิตฺวา ฉพฺพณฺณานํ พุทฺธรสีนํ อนฺโต ปวิสิตฺวา ทฺวีสุ โคปฺผเกสุ สตฺถุ ปาเท คเหตฺวา วนฺทิ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ตำขณญฺเญว วุตฺตปฺปการำ ปุปฺผวสฺสำ วสฺสิ ฯ สาธุการสหสฺสานิ ปวตฺตึสุ ฯ โส เอกมาสำ สตฺถุ สนฺติเก วสมาโน ว สกลำ พุทฺธปฺปมุขำ ภิกฺขุสงฺฆำ วิหาเรเยว นิสีทาเปตฺวา มหาทานำ อทาสิ ฯ อตฺตนา สทฺธึ อาคเตปิ อนฺโตวิหาเรเยว กตฺวา ปฏิชคฺคิ ฯ เอกทิวสำปิ อตฺตโน สกเฏสุ กิญฺจิ คเหตพฺพำ นาโหสิ ฯ เทวมนุสฺเสหิ อาภตปณฺณาการเนว สพฺพกิจฺจานิ อกาสิ ฯ โส สตฺถารำ วนฺทิตฺวา อาห "ภนฺเต อหำ 'ตุมฺหากำ ทานำ ทสฺสามีติ อาคจฺฉนฺโต มาสำ อนฺตรามคฺเค อโหสึ, อิธ เม มาโส วีติวตฺโต, มยา อาภตำ กิญฺจิ คเหตุำ น ลภามิ, เอตฺตกำ กาลำ เทวมนุสฺเสหิ อาภตปณฺณาการเนว ทานำ อทาสึ, โสหำ สเจปิ อิธ สำวจฺฉรำ วสิสฺสามิ, เนว มม เทยฺยธมฺมำ ทาตุำ ลภิสฺสามิ, สกฏานิ โอตาเรตฺวา คนฺตุำ อิจฺฉามิ, ปฏิสามนฏฺฐานำ เม อาโรจาเปถาติ ฯ สตฺถา อานนฺทตฺเถรำ อาห "อานนฺท อุปาสกสฺส เอกำ ปเทสำ ตุจฺฉำ การตฺวา เทหีติ ฯ อุปาสโกปิ อตฺตนา สทฺธึ อาคเตหิ ตีหิ ชนสหสฺเสหิ สทฺธึ ตุจฺฉสกเฏหิ ปุน มคฺคำ ปฏิปชฺชิ ฯ เทวมนุสฺสา อุฏฺฐาย "อยฺย ตยา ตุจฺฉ-สกเฏหิ คมนกมฺมำ กตนฺติ สตฺตหิ รตเนหิ สกฏานิ ปูรยึสุ ฯ โส อตฺตโน อาภตปณฺณาการหิ มหาชนำ ปฏิชคฺคนฺโต อคมาสิ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.พระศาสดา ตรัสแล้วว่า ดูก่อนอานนท์ ในวันนี้ อ.คฤหบดี ชื่อว่าจิตตะ ผู้อันร้อย แห่งอุบาสก ท. ห้า แวดล้อมแล้ว มาแล้ว จักไหว้ ซึ่งเรา ในเวลาแห่งพระอาทิตย์มีเงาอันเจริญอยู่ ดังนี้ กะพระเถระชื่อว่าอานนท์ ฯ อ.พระเถระชื่อว่าอานนท์ ทูลถามแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็ อ.ปาฏิหาริย์ อะไร ๆ จักมี ในกาลเป็นที่ถวายบังคม ซึ่งพระองค์ แห่งคฤหบดีชื่อว่าจิตตะนั้น หรือ ดังนี้ ฯ อ.พระศาสดา ตรัสแล้วว่า ดูก่อนอานนท์ อ.ปาฏิหาริย์ จักมี ดังนี้ ฯ อ.พระเถระชื่อว่าอานนท์ ทูลถามแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.ปาฏิหาริย์ อะไร จักมี ดังนี้ ฯ อ.พระศาสดา ตรัสแล้วว่า อ.ฝนลูกเห็บ แห่งดอกไม้อันเป็นทิพย์ ท. อันมีสีห้า จักตก โดยถ่องแถว อันมีเข่าเป็นประมาณ ในประเทศ อันมีกรีสแปด เป็นประมาณ โดยเครื่องนับแห่งพระราชา ในกาลเป็นที่มาแล้วจึงไหว้ ซึ่งเรา แห่งคฤหบดีชื่อว่าจิตตะ นั้น ดังนี้ ฯ อ.ชน ท. ผู้อยู่ในพระนครโดยปกติ ฟังแล้ว ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าว นั้น คิดแล้วว่า ได้ยินว่า อ.คฤหบดี ชื่อว่าจิตตะ ผู้มีบุญมาก อย่างนี้ มาแล้ว จักถวายบังคม ซึ่งพระศาสดา ในวันนี้ ได้ยินว่า อ.ปาฏิหาริย์ อันมีอย่างนี้เป็นรูป จักมี แม้ อ.เรา ท. จักได้ เพื่ออันเห็น ซึ่งคฤหบดี ผู้มีบุญมาก นั้น ดังนี้ ถือแล้ว ซึ่งเครื่องบรรณาการ ได้ยืนอยู่แล้ว ในข้าง ท. ทั้งสอง แห่งหนทาง ฯ อ.ร้อยแห่งภิกษุ ท. ห้า มาแล้ว ก่อน ในกาล แห่งคฤหบดี มาแล้ว สู่ที่ใกล้แห่งวิหาร ฯ อ.คฤหบดี ชื่อว่าจิตตะ กล่าวแล้ว ว่า ดูก่อนแม่ ท. อ.ท่าน ท. จงมา ข้างหลัง ดังนี้ กะอุบาสิกา ท. ผู้อันร้อยแห่งอุบาสก ท. ห้า แวดล้อมแล้ว ได้ไปแล้ว สู่สำนัก ของพระศาสดาเอง ฯ ก็ อ.ชน ท. ผู้ยืนอยู่แล้ว หรือ หรือว่า ผู้นั่งแล้ว ในที่มีหน้าพร้อม แห่งพระพุทธเจ้า ท. ย่อมไม่มี ข้างนี้ หรือ หรือว่า

ข้างนั่น อ.ชน ท. เป็นผู้มีอันไหวออกแล้วเทียว เป็น ย่อมยืนอยู่ ในข้าง ท. สอง แห่งพุทธวิถี ฯ อ.คฤหบดี ชื่อว่าจิตตะ ก้าวลงแล้ว สู่พุทธวิถี อันใหญ่ ฯ อ.ที่อันพระอริยสาวก ผู้บรรลุแล้ว ซึ่งผล ท. สาม ทั้งแลดูแล้วทั้งแลดูแล้ว หวั่นไหวแล้ว ฯ อ.มหาชน แลดูแล้ว ด้วยอันคิดว่า ได้ยินว่า อ.อุบาสก นั่น เป็นคฤหบดี ชื่อว่าจิตตะ ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ.คฤหบดีชื่อว่าจิตตะ นั้น เข้าไปเฝ้าแล้ว ซึ่งพระศาสดา เข้าไปแล้ว ในภายใน แห่งพระรัศมีของพระพุทธเจ้า ท. อันมีวรรณะหก จับแล้ว ซึ่งพระบาท ท. ของพระศาสดา ที่ข้อพระบาท ท. สอง ถวายบังคมแล้ว ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ในขณะนั้นนั่นเอง ฝนดอกไม้ มีประการดังกล่าวมา ตกแล้ว ฯ สาธุการพันหนึ่งเป็นไปแล้ว ฯ คฤหบดีนั้น อยู่ในสำนักพระบรมศาสดาสิ้นเดือนหนึ่งแล ได้นิมนต์ภิกษุสงฆ์ มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขทั้งสิ้น ให้นั่งในวิหารนั่นแหละ ถวายมหาทานแล้ว ฯ ทำภิกษุแม้ผู้มากับตนไว้ภายในวิหารนั่นแหละ บำรุงแล้ว ฯ เขาไม่ต้องหยิบอะไร ๆ ในเกวียนของตน แม้สักวันหนึ่ง ฯ ได้ทำกิจทุกอย่าง ด้วยบรรณาการ ที่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายนำมาเท่านั้น ฯ จิตตคฤหบดีนั้น ถวายบังคมพระบรมศาสดาแล้ว กราบทูลว่า พระพุทธเจ้าข้า ข้าพระองค์ มาด้วยตั้งใจว่า จักถวายทานแด่พระองค์ ได้พักอยู่ ในระหว่างทาง เดือนหนึ่ง เดือนหนึ่งของข้าพระองค์ล่วงไปแล้ว ในที่นี้ ข้าพระองค์ ไม่ได้เพื่อจะถือเอาของอะไร ๆ ที่ข้าพระองค์นำมาแล้ว ได้ถวายทาน ตลอดกาลเท่านี้ ด้วยบรรณาการที่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายนำมาเท่านั้น แม้ถ้าข้าพระองค์นั้น จักอยู่ในที่นี้สิ้นปีหนึ่ง ก็จักไม่ได้เพื่อจะถวายไทยธรรมของข้าพระองค์เลย ข้าพระองค์ ปรารถนาจะถ่ายเกวียนแล้วไป ขอพระองค์ จงโปรดให้บอกที่สำหรับเก็บแก่ข้าพระองค์เถิด ฯ พระบรมศาสดา ตรัสกะพระอานนทเถระว่า

อานนท์ เธอจงให้จัดที่แห่งหนึ่งให้ว่างแล้วให้แก่อุบาสก ฯ ฝ่ายอุบาสกกับชน ๓ พัน ซึ่งมาพร้อมกับตน เดินทางกลับด้วยเกวียนเปล่าแล้ว ฯ เหล่าเทวดาและมนุษย์ ลุกขึ้นแล้ว กล่าวว่า ผู้เป็นเจ้า ท่านทำกรรมคือ การเดินไปด้วยเกวียนเปล่า ดังนี้แล้ว ก็บรรจุเกวียนให้เต็มด้วยรัตนะ ๗ ประการ ฯ คฤหบดีนั้นได้บำรุงมหาชนด้วยบรรณาการอันเขานำมาเพื่อตน ไปแล้ว ฯ

พระราชปริยัติสุธี ปิยาจาโร วัดธรรมามูล จ.ชัยนาท แปล
สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.